

Samenvatting

Het College stelt aan de raad voor de VVE-leeftijd te verlagen van 2,5 jaar (30 maanden) naar 2 jaar (24 maanden). Indien de raad hiermee instemt kunnen peuters met een VVE-indicatie vanaf 1 januari 2026 vanaf 2 jaar gebruik maken van peuteropvang bij een van de gecertificeerde voorzieningen voor voorschoolse educatie in Maastricht. Hiermee worden peuters met een mogelijke (taal) achterstand gedurende een langere periode ondersteund bij hun ontwikkeling. Deze peuters kunnen tussen 24 en 30 maanden gebruik maken van een 8-uurs-aanbod, vanaf 30 maanden (2,5 jaar) wordt dit uitgebreid naar een 16-uurs-aanbod. Er geldt voor alle ouders een inkomensafhankelijke ouderbijdrage.

1. Beslispunten

1. Het raadsvoorstel voor te leggen aan de raad met beslispunten:
 1. De VVE-leeftijd te verlagen van 2,5 jaar (30 maanden) naar 2 jaar (24 maanden)
 2. Dit op te nemen in de nieuwe subsidieregeling per 1 januari 2026

Besluit Burgemeester en wethouders d.d. 19 augustus 2025:

Conform.

2. Aanleiding

Maastricht kent een zeer breed aanbod Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE), zowel in peuteropvanglocaties (vaak in of vlakbij de basisschool) als kinderdagverblijven. Er is daarmee altijd een plek voor peuters thuisnabij. Maastricht kent twee groepen peuters: doelgroeppeuters en niet-doelgroeppeuters. Een doelgroeppeuter krijgt op het consultatiebureau van de jeugdarts een VVE-indicatie als er sprake is van (risico op) een ontwikkelingsachterstand op het gebied van taal of de brede ontwikkeling. Een VVE-indicatie wordt ook afgegeven wanneer een peuter opgroeit in een andere taalomgeving (voertaal thuis is geen Nederlands). Op dit moment kan een doelgroeppeuter vanaf 2,5 jaar gebruik maken van het 16-uurs-aanbod in een van de gecertificeerde voorzieningen in Maastricht. Voor de opvang van deze peuters krijgen kinderopvangorganisaties een subsidie: een deel van de opvang-uren van doelgroeppeuters wordt door de gemeente betaald. Ouders betalen altijd een (beperkte) ouderbijdrage. Ouders die werken komen bovendien in aanmerking voor kinderopvangtoeslag (KOT).

We krijgen signalen van zowel de partners in kinderopvang als onderwijs, dat de taalachterstand van peuters zowel bij binnenkomst in de peuteropvang als bij start op de basisschool groter wordt. Een (forse) taalachterstand bij start in de peuteropvang is lastig in te lopen in de relatief korte periode tussen 2,5 en 4 jaar.

In aanvulling hierop starten steeds meer peuters later dan met 2,5 jaar, omdat ouders bijvoorbeeld niet (regelmatig) naar controles op het consultatiebureau komen rond de peuterleeftijd. De indicatiestelling door de jeugdarts kan dan vertraging oplopen, waardoor de peuter nog later start met het 16-uurs-aanbod. De JGZ heeft inmiddels al een aangepast werkproces in gang gezet, om indicatiestelling op vroegere leeftijd in gang te zetten en zo meer peuters op tijd toe te leiden naar de peuteropvang.

De afgelopen jaren is er landelijk steeds meer (wetenschappelijk) onderzoek gedaan naar een vroegere start in de peuteropvang. Aangetoond is dat met name voor doelgroepkinderen geldt dat een start vanaf 2 jaar (i.p.v. 2,5 jaar) een positieve invloed heeft op het voorkomen van of inlopen van de taalachterstand. De Maastrichtse partners in kinderopvang en basisonderwijs geven al langere tijd aan een verlaging van de VVE-leeftijd te steunen.

3. Beoogd effect

Met het verlagen van de VVE-leeftijd willen we ervoor zorgen dat peuters een langere periode (taal)aanbod en ondersteuning in de voorschool krijgen. We voorzien een hoger deelnamepercentage van geïndiceerde peuters wanneer er gebruik wordt gemaakt van een 'ingroeimodel' (starten met 8 uur, uitbreiden naar 16 uur). Daarnaast willen we het taalniveau van starters op de basisschool verhogen.

Een positief mogelijk bijeffect kan zijn dat er op jongere leeftijd al geconstateerd kan worden of een peuter vormen van zorg of ondersteuning nodig heeft. Er kan eerder in samenwerking met kinderopvang, onderwijs en gemeente bekeken worden wat nodig is om het kind zoveel mogelijk in reguliere kinderopvang en (basis) onderwijs te ondersteunen. Dit past in de gedachte van passende kinderopvang en inclusieve kinderopvang en sluit aan bij de visie op gelijke kansen in kinderopvang en onderwijs.

Het huidige OAB-beleid loopt tot en met 2027. Dit betekent dat we eind 2026 gaan starten met de voorbereiding van de actualisatie die loopt van 2028 tot en met 2031. In deze actualisatie willen we op basis van de monitoring en deelnamepercentages over 2026 en 2027 besluiten of het ingroeimodel van 8 uur uitgebreid kan worden.

Dit voorstel heeft een relatie met Sustainable Development Goals nummer 3 (goede gezondheid en welzijn), nummer 4 (kwaliteitsonderwijs) en nummer 10 (ongelijkheid verminderen).

4. Argumenten

1.1 Het voorstel past in het ingezette (Onderwijsachterstanden)beleid

Eind 2023 stemde de raad in met het Onderwijsachterstandenbeleid, waarin kansengelijkheid centraal staat. Dit beleid is gebaseerd op de Onderwijsvisie 'Samen leren in Maastricht' en de Sociale Visie 2040, waarin extra aandacht en inzet wordt gevraagd voor kinderen die in kwetsbare posities opgroeien.

1.2 Een vroegere start levert meer resultaat op

Aangetoond is dat een vroegere start met een kwalitatief goed vve/taalaanbod met name bij doelgroepkinderen effectief is: peuters worden zo vanaf jongere leeftijd ondersteund in het voorkomen van een taalachterstand. Bij een eventuele achterstand bij start in de peuteropvang is er met het juiste aanbod tijd om de achterstand in te lopen voor start op de basisschool. Dit heeft niet

alleen een positieve invloed op de periode in de vroegschool (groep 1 en 2) maar ook op de leerprestaties gedurende de schoolperiode daarna.

1.3 Hogere deelnamepercentages

Met een 'ingroeimodel' van 8 uur (24-29 maanden) dat wordt uitgebreid naar 16 uur (vanaf 30 maanden) wordt mogelijk een drempel verlaagd voor ouders die het te veel vinden om hun peuter in één keer 16 uur per week te brengen. Peuters krijgen meer tijd om te 'wennen' terwijl zij wel al intensief taalaanbod krijgen.

2.1 Verlaging leeftijd kan nog meegenomen worden in de nieuwe subsidieregeling

Op 1 januari 2026 zal – indien het college en raad instemmen – de nieuwe subsidieregeling VVE/kinderopvang in werking treden. Het verlagen van de leeftijd kan dus meegenomen worden in de actualisatie van de subsidieregeling VVE/kinderopvang.

5. Kanttekeningen of risico's

1.1 Duurzaamheid van financiën en financieringsstructuur

Het ingezette Onderwijsachterstandenbeleid richtte zich onder meer op het duurzaam financieel op de rit krijgen van het budget onderwijsachterstanden/onderwijskansen, waarbij de prognose van financiële middelen in 2023 een stuk lager werd ingeschat dan sinds 2024 daadwerkelijk is binnengekomen (de rijksinkomsten bleken hoger dan begroot, de uitgaven bleken lager dan verwacht). Dit betekent echter niet dat de inkomsten blijven stijgen: op de SPUK GOAB wordt vanaf 2026 bezuinigd, maar vooralsnog minder stevig dan werd voorzien (rond de 7% in plaats van de eerdergenoemde 10%). Ondanks dat we in alle berekeningen rekening hebben gehouden met de 'worst case' scenario's, is het belangrijk te vermelden dat de middelen dus enigszins schommelen. Er wordt daarnaast nog onderzocht hoe deze GOAB-middelen vanaf (naar verwachting) 2027 op een andere manier dan via een SPUK worden uitgekeerd.

1.2 Invoering van een 'nieuw' systeem kost tijd

Een alternatief voor een vroege start is de startleeftijd houden op 2,5 jaar: dan verandert er voor de kinderopvangorganisaties niets qua bedrijfsvoering en voor de gemeente niets qua monitoring. Het kost simpelweg wat minder werk. Met de partners is dit besproken: er is veel draagvlak voor het inhoudelijk voorstel en daarom zullen partners zich voorbereiden op de invoering ervan per 1 januari 2026. Het zal natuurlijk wat tijd kosten voordat alle (op 1 januari) 2-

jarige peuters zijn ingestroomd, omdat ouders goed geïnformeerd moeten worden. Dit betekent dat het mogelijk pas vanaf Q2 zichtbaar is in de deelnamecijfers.

1.3 Onbekend hoe het deelnamepercentage zich ontwikkelt

Op dit moment is onbekend hoeveel procent van de geïndiceerde peuters gebruik gaat maken van de opvang vanaf 2 jaar. Deze peuters zijn nu namelijk nog niet onderdeel van de monitor, omdat zij buiten de gemonitorde leeftijd (2,5-4 jaar) vallen. Het is aan de voorkant ook niet met zekerheid vast te stellen of alle peuters in de overgang van 2 jaar naar 2,5 jaar ook méér uren zullen komen (van 8-uurs-aanbod naar 16-uurs-aanbod). We moeten daarom goed in kaart brengen waarom ouders eventueel kiezen voor geen uitbreiding van uren. We zullen samen met de kinderopvangorganisaties en consultatiebureaus zoveel mogelijk ouders ondersteunen in deze overgang.

2.1 Openstelling subsidieaanvraag wordt vertraagd

De vertraging van de openstelling is besproken met de partners en wordt hier alleen als kanttekening genoemd. Het levert geen risico op: kinderopvangorganisaties zullen mogelijk wat later dan gewoonlijk de beschikte subsidie ontvangen, maar aangegeven is dat dit geen risico's voor hen oplevert.

6. Financiële gevolgen

Het verlagen van de VVE-leeftijd kost geld: hoeveel precies is afhankelijk van hoeveel peuters hier uiteindelijk gebruik van zullen maken en is dus pas na elk jaar vast te stellen. Met deze data kunnen we dan prognoses maken voor de jaren die volgen (we weten immers ook hoeveel 2-jarigen er per jaar bijkomen). Op basis van de nieuwe cijfers (cao, kostprijs per kind) voor 2026 is een doorrekening gemaakt voor verschillende scenario's op basis van verschillende deelnamepercentages. Berekend is dat elk van deze percentages financieel gezien binnen het budget voor onderwijsachterstanden/onderwijskansen past. Dit budget bestaat uit de Specifieke Uitkering Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid (SPUK GOAB) die Maastricht van het rijk ontvangt plus de middelen die Maastricht ontvangt vanuit decentralisatie-uitkering Voorschoolse Voorziening Peuters (de zogeheten Asscher middelen). Met de te verwachten korting op de SPUK GOAB is in deze doorrekening al rekening gehouden.

Dit betekent de volgende kosten voor 2026 bij verschillende deelname-percentages:

- 100% deelname → €377.733
- 88% deelname → €332.405 (88% is het hoogste deelnamepercentage dat Maastricht heeft bereikt, in 2022)
- 64% deelname → €241.749 (64% is het huidige bereik percentage (Q1 2025))
- 50% deelname → €188.866
- 30% deelname → €113.320

De dekking voor deze kosten zit in de middelen voor onderwijsachterstanden/onderwijskansen voor 2026 en verder. Voor de begroting van dit budget voor 2026 is uitgegaan van het bedrag dat staat voor 100% deelname (van peuters tussen 2 en 2,5 jaar).

7. Vervolgtraject besluitvorming, uitvoering en evaluatie

Na besluitvorming door het College volgt besluitvorming door de raad. Vooralsnog staat de bespreking gepland in de domeinvergadering van 30 september 2025, en besluitvorming op de agenda van 21 oktober 2025.

Belanghebbenden in kinderopvang en onderwijs worden via de Stedelijke Coördinatie Groep geïnformeerd over het besluit van het College. Dit overleg is voorzien op 26 augustus 2025.

Na besluitvorming in de raad zal het besluit verwerkt worden in de subsidieregeling, waarvoor besluitvorming gepland staat in de collegevergadering van 28 oktober 2025.

Monitoring geschiedt via de al bestaande Peutermonitor, waarin de parameters vanaf 1 januari 2026 uitgebreid worden van 2,5 jaar naar 2 jaar. Met de GGD/JGZ maken we afspraken over hoe we de jeugdartsen informeren over dit besluit. Samen met GGD/JGZ en kinderopvang evalueren we elk half jaar hoe de verlaging van de leeftijd in de praktijk verloopt.

8. Communicatie

Na besluit door de raad starten we met een actieve informatiecampagne. Dit doen we in samenwerking met en via onze partners in kinderopvang, GGD, onderwijs en welzijnspartners. Omdat we juist kinderen willen bereiken die opgroeien in een taalarme (Nederlandse) omgeving houden we rekening met communicatie waar nodig in andere talen.